Σκληρό Χωμενίδης: το τέλος της Ελλάδας των γονιών του

Media: ΤΑ ΝΕΑ **Page:** 6 **Published at:** 22-09-2026

Author: **Surface:** 327.21 cm² **Circulation:** 10340

Subjects:

Σκληρό παιχνίδι

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Χωμενίδης: το τέλος της Ελλάδας των γονιών του

Με το τελευταίο του βιβλίο, «Δεκατρία», ο Χρήστος Χωμενίδης αποκαλύπτει κι αιχμαλωτίζει. Αποκαλύπτει, μεν, γιατί πολλοί ζήσαμε τη δεκαετία της δικής του ενηλικίωσης δίχως να παρατηρήσουμε τις πτυχές που είδαν τα παιδικά του μάτια. Αιχμαλωτίζει, δε, τον αναγνώστη με την Ιστορία μέσα στην ιστορία που σαγηνευτικά περιγράφει με πυρήνα την πορεία της οικογένειάς του. Το 1979 δεν είναι από μόνο του ένα «ιστορικό τέλος εποχής» όπως, π.χ., το 1974. Είναι συμβολικό τέλος μέσα στην προσωπική και γενεακή αρχιτεκτονική του βιβλίου· γιατί είναι το τέλος της παιδικής ηλικίας του ίδιου του συγγραφέα. Ο Χωμενίδης γεννιέται το 1966 και το 1979 γίνεται δεκατριών. Αρα το βιβλίο κλείνει ακριβώς στο κατώφλι όπου το παιδί παύει να βλέπει τον κόσμο αποκλειστικά μέσα από τους γονείς του. Ολο το βιβλίο είναι ουσιαστικά η ανασύσταση ενός κόσμου, όπως τον προσλάμβανε ένα παιδί.

Το 1979 δεν είναι ένα «ιστορικό τέλος εποχής». Είναι συμβολικό τέλος μέσα στην προσωπική και γενεακή αρχιτεκτονική του βιβλίου· γιατί είναι το τέλος της παιδικής ηλικίας του συγγραφέα

Μετά τα δεκατρία αρχίζει άλλος Χρήστος. Πεθαίνει ο πατέρας και εδώ βρίσκεται το πραγματικό κέντρο βάρους. Ο πατέρας είναι μέχρι εκείνη τη στιγμή ένα είδος γέφυρας ανάμεσα στο παιδί και στον κόσμο. Μέσω των γονιών του, ο μικρός Χρήστος καταλαβαίνει την κοινωνία, την πολιτική, τις σχέσεις, τις αξίες, ακόμη και το τι σημαίνει να είσαι ενήλικος. Ο θάνατος του πατέρα σημαίνει, λοιπόν, κάτι περισσότερο από μια οικογενειακή απώλεια. Τελειώνει η εποχή κατά την οποία ο κόσμος είναι οργανωμένος γύρω από τους γονείς. Το παιδί υποχρεώνεται να αρχίσει να γίνεται ο ίδιος παρατηρητής του κόσμου.

Παράλληλα, η Ελλάδα έχει ήδη αλλάξει ριζικά. Εδώ το προσωπικό και το ιστορικό επίπεδο συναντώνται. Ο Χρήστος γεννιέται μέσα στην παλιά Ελλάδα και τα πρώτα του χρόνια περιλαμβάνουν Χούντα, Πολυτεχνείο, 1974, Μεταπολίτευση. Μέχρι το 1979, όμως, έχει ήδη δημιουργηθεί μια άλλη Ελλάδα. Εχουν προηγηθεί η νομιμοποίηση του ΚΚΕ, η πολιτική σταθεροποίηση της Μεταπολίτευσης, η εκλογική κυριαρχία του Καραμανλή και κυρίως η ένταξη στην ΕΟΚ, που πραγματοποιείται την 1η Ιανουαρίου 1981, αλλά πολιτικά και κοινωνικά έχει ήδη διαμορφώσει τον νέο ευρωπαϊκό ορίζοντα. Αρα το 1979 βρίσκεται ακριβώς ανάμεσα σε δύο Ελλάδες, την Ελλάδα που θυμάται ο πατέρας και την Ελλάδα στην οποία θα ενηλικιωθεί ο γιος. Βασικά, τελειώνει η «Ελλάδα των γονέων».

Η Ελλάδα μετά το 1974 αρχίζει να γίνεται πιο αστικοποιημένη, πιο καταναλωτική, πιο ατομικιστική, περισσότερο ευρωπαϊκή, περισσότερο ανεκτική κοινωνικά, και πολύ πιο αισιόδοξη για το μέλλον. Το 1979 είναι, λοιπόν, η τελευταία στιγμή πριν αυτή η νέα Ελλάδα γίνει κανονικότητα. Και το πιο συγκλονιστικό: το παιδί χάνει τον πατέρα του την ίδια περίπου στιγμή που η χώρα αφήνει πίσω της τον κόσμο στον οποίο ανήκε ο πατέρας. Αυτό κάνει το «Δεκατρία» περισσότερο βιβλίο για την Ελλάδα, πριν από την Ελλάδα που γνωρίσαμε ως μεταπολιτευτική κανονικότητα. Το 1979 είναι το σύνορο ανάμεσα στην Ελλάδα που ο Χωμενίδης έμαθε να αγαπά μέσα από τους γονείς του και στην Ελλάδα που θα έπρεπε πλέον να γνωρίσει μόνος του.